

Яцечко А. Оцінка державного боргу та його вплив на фінансову безпеку держави // Актуальні проблеми та перспективи розвитку економіки України (9 листопада 2016 р.) / відп. ред. Л.Г. Ліпич. – Луцьк : Вежа – Друк, 2016. - с.268 – 270.

Яцечко Анна Іванівна
студентка факультету економіки та управління
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Науковий керівник: Борисюк О.В.
доцент Східноєвропейського національного
університету імені Лесі Українки

ОЦІНКА ДЕРЖАВНОГО БОРГУ УКРАЇНИ ТА ЙОГО ВПЛИВ НА ФІНАНСОВУ БЕЗПЕКУ ДЕРЖАВИ

Першочерговим завданням економічної політики держави, з позиції стабільності її фінансової системи, є управління та обслуговування державного боргу країни. Актуальність вивчення фінансової безпеки України пов'язана з економічними проблемами України на сучасному етапі розвитку: зростанням зовнішнього та внутрішнього боргу країни, підвищенням рівня інфляції та рівня монетизації, збільшенням обсягів зобов'язань суб'єктів господарювання.

Проблеми державного боргу і фінансової безпеки розглядали в наукових працях такі вчені: М. Єрмошенко, А. Сухоруков, О. Василик, Т. Вахненко, В. Андрущенко, М. Богачевський, В. Базилевич, О.Барановський, А.Гальчинський, В. Геєць, В. Козюк, Г. Манків, О. Плотніков та інші.

Державний борг — це сукупність усіх боргових зобов'язань держави перед своїми кредиторами. Величина державного боргу, динаміка й темпи його зміни відображають стан економіки і фінансів держави, ефективність функціонування державних структур [1, с. 39].

Суттєві загрози для боргової стійкості України породжені: значними обсягами вилучення валютних ресурсів на зовнішньоборгові виплати всіх секторів економіки; величиною короткострокових зовнішніх зобов'язань резидентів України та погашення довгострокового зовнішнього боргу впродовж року відносно рівня міжнародних резервів України; великою часткою боргових зобов'язань, деномінованих в іноземній валюті чи прив'язаних до обмінного курсу в структурі державного боргу України; істотним обсягом державного і гарантованого державою боргу відносно ВВП країни; високим рівнем державного і гарантованого державою боргу відносно доходів державного бюджету [2, с. 27].

Про загальну суму державного та гарантованого державою боргу України можна довідатися з таблиці 1.

Таблиця 1

	31.12.2013	31.12.2014	31.12.2015	30.06.2016
дол. США	73110178,91	69811891,52	65488,41	67116,14
грн	584369660	1100832720,86	1571765,64	1668132,04
Різниця з попереднім роком (грн, дол)	–	516463060,86; -3298287,39;	-1099260955; -6915701,11;	96366,4; 1627,73.

**складено на основі даних Міністерства Фінансів України*

Ознайомившись із даними таблиці 1, можна зробити певні висновки. Усього лише два з половиною роки тому, станом на 31.12.2013 р., державний і гарантований державою борг становив близько 584 млрд грн. Протягом 2014 року відбувалося потужне нарощування держборгу. Він зріс до суми 1 100 832 720,86грн. В 2015 році можна спостерігати зниження державного боргу. Станом на червень 2016 року борг України теж мав тенденцію до зростання [4].

Щоправда, цунамі державного й гарантованого державою боргу за останні роки в гривневому вираженні спричинене передусім, звичайно, курсовим обвалом, безпрецедентною, більш ніж триразовою девальвацією гривні. У доларовому еквіваленті цифри трохи "веселіші". Зокрема, на 1.01.2014 р. борг становив близько 73 млрд дол., на 1.01.2016 г. зріс до 65 млрд. Однак уже на 1.07.2016 г. тренд розвернувся у протилежний бік, і доларовий тягар країни за першу половину поточного року підскочив на 2,5% — до більш ніж 67 млрд дол [4].

Основною складовою фінансової безпеки є боргова безпека. Професор Д. Василик вважав, що фінансова безпека держави — досить багатопланове поняття в економічному контексті та надзвичайно актуальне в політичному, бо є результатом практичних заходів з боку законодавчої та виконавчої влади у сфері фінансів.

Значна роль державного боргу в економіці держави обумовлюється його багатостороннім впливом на всі сфери життя, необхідністю розрахунку його граничного рівня для країни з урахуванням забезпечення стійкого економічного зростання, узгодження фіскальної та монетарної політики тощо. В Україні за роки її незалежності формування боргу відбувалося значною мірою під впливом потреб оперативного фінансування поточних бюджетних видатків, що зумовило його структуру та обсяги.

До основних причин швидкого зростання державного боргу України можна віднести: необхідність збільшення валютних резервів для забезпечення стабільності національної грошової одиниці; значні обсяги бюджетного дефіциту; залежність від імпорту енергоносіїв; потреби технічного переозброєння більшості галузей національної економіки.

Список використаної літератури:

1. Борисюк О.В. Шляхи оптимізації державного боргу в сучасних умовах / Економічний часопис Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки : журнал / уклад. Любов Григорівна Ліпич, Мирослава Богданівна Кулинич. — Луцьк : Вежа-Друк, 2015. — № 1. — с.39 – 43.

2. Борисюк О. В. До питання реструктуризації зовнішнього боргу України / О. В. Борисюк // Економічний часопис Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки : журнал / уклад. Любов Григорівна Ліпич, Мирослава Богданівна Кулинич. Луцьк : Вежа – Друк, 2015. - № 4. – с. 26 -31.

3. Карлін М. І. Управління державними фінансами: [навч. посібн.] / М. І. Карлін, О. В. Борисюк. – Луцьк : ПП Іванюк , 2013. – 273 с.

4. Статистична інформація щодо боргу. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua/news/borg/statistichna-informacija-schodo-borgu>.